

2015: יומן תקשורת

פרק רביעי מתוך הדוח השנתי: התקשורת בישראל 2015. סדרי יום, שימושים ומגמות
עורכים: פרופ' רפי מן וד"ר אזי לב-און

ינואר 2015

- בנימין נתניהו פותח בסדרת תשדירי וידיאו הומוריסטיים כחלק מתעמולת הבחירות לכנסת ה-20.
- יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, השופט סלים ג'ובראן, אוסר על "ישראל ביתנו" להפיץ בחינם את הגיליון המיוחד של השבועון הצרפתי "שארלי הבדו", שבשערו קריקטורה הלועגת לנביא מוחמד.
- שדר הרדיו והטלוויזיה דידי הררי מצטרף לצוות הקמפיין של הליכוד. הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו התירה את המשך שידור תכניתו "דידי לוקאלי", שכן אינה עוסקת בנושאים אקטואליים.
- קנס של 10,000 ₪ מוטל על ערוץ 10 בשל שידור תשדירים נגד "חוק ישראל היום".
- העיתונאי שרון גל מצטרף לרשימת ישראל ביתנו בבחירות לכנסת ה-20.
- הכנסת מאשרת את הצעת החוק להארכת הזיכיון של ערוץ 10 בחצי שנה, והקלות רגולטוריות לזכייניות ערוץ 2 – קשת ורשת.
- ניר שוויקי הוא המנכ"ל בפועל של הרשות השנייה, לאחר פרישתו של שי באב"ד שהצטרף לצוות הבחירות של משה כחלון.
- תכנית ההומור והסטירה "מצב האומה" עוברת מ"רשת" לערוץ 10.
- הבלוגר עומרי חיון מצטרף לרשימת 'עלה ירוק' לכנסת (ופורש ממנה שבועיים לפני הבחירות).
- פייסבוק מסירה מהרשת את העמוד הפופולרי "סטטוסים מצייצים" לאחר שפורסם כי בעלי העמוד גובים תשלום תמורת סטטוסים ומפרסמים פוסטים ממומנים.
- אילה חסון ואיתמר מרכוס הם חתני פרס ביקורת התקשורת מטעם האגודה לזכות הציבור לדעת.
- נפטר עורך 'הארץ' לשעבר, דוד לנדאו.
- נפטר איש הרדיו והטלוויזיה, אלימלך רם.

פברואר 2015

- בג"צ מאשר ל"ישראל ביתנו" להפיץ את גיליון "שארלי הבדו".
- בג"צ מאשר הטלת קנס על "רדיו ללא הפסקה" בשל גידופי נתן זהבי, אך מבטל את החלטת הרשות השנייה לשלש את הקנס.
- "סטטוסים מצייצים" חוזר לאוויר כאתר.
- נפטר העיתונאי והשר לשעבר אורי אורבך.

- יושב ראש ועדת הבחירות לכנסת דוחה עתירה להגדיר את "ישראל היום" כתעמולת בחירות.
- עמית סגל הוא חתן פרס DIGIT לעיתונות.
- תשדירי פרסומת לסרט "חמישים גוונים של אפור" נפסלים או מוגבלים בשעות השידור בערוצים 2 ו-10 על פי החלטת הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, בשל "רמזים מיניים בוטים".

מרץ 2015

- אלדד קובלנץ נבחר למנכ"ל תאגיד השידור הציבורי החדש שיחליף את רשות השידור.
- רשות התקשוב הממשלתית מפיצה את היישומון "בחירון 2015" לקבלת מידע על הבחירות לכנסת ה-20.
- ערוץ הטלוויזיה בערבית הלא-TV יעבור לשליטת איש העסקים בסאם ג'אבר.

אפריל 2015

- מנכ"ל הוט הרצל עוזר פורש.
- משתתפת "האח הגדול" מגישה תביעה נגד מפיקי הסדרה.
- הזוכים בפרס בני ברית לסיקור העולם היהודי הם נדב איל מחדשות 10 וסם סוקול מגירוזלם פוסט.
- פרס מנכ"ל רשות השידור מוענק לאסתי פרוז, אורית ברקאי ואיזי מן.
- "העין השביעית" גם ברדיו: תכנית ביקורת תקשורת שבועית בקול הקמפוס.
- הרשות השנייה מאשרת לערוץ 10 להגיש בקשה לקבלת רישיון.
- נתניהו תובע ממפלגות הקואליציה לא לפעול נגד "ישראל היום".
- מתחם "בית סוקולוב" בתל אביב נמכר על ידי אגודת העיתונאים לקרן ריאליטי וחברת הביטוח הפניקס תמורת כ-170 מיליון שקל.

מאי 2015

- ראש הממשלה בנימין נתניהו נוטל לידי את תיק התקשורת בממשלתו החדשה.
- דיון ציבורי ותקשורתי נרחב בעקבות התאבדות מנהל בלשכת רשות ההגירה והאוכלוסין, שהסביר במכתב שהותיר אחריו כי עשה זאת לאחר ששמו הוכפש קשות בפוסט בפייסבוק שזכה לתפוצה ניכרת, ובו הואשם בגזענות.
- יום חופש העיתונות מצוין בעולם ובישראל. ישראל מדורגת במקום ה-30 במדד חופש העיתונות בעולם לפי ארגון "פרידום האוז", ובמקום ה-101 לפי ארגון "כתבים ללא גבולות".

- חברת RGE בשליטת איש העסקים לן בלווטניק, אביב גלעדי ואודי רקנאטי רוכשת את השליטה בערוץ 10.
- מנכ"לית פייסבוק ישראל עדי סופר-תאני תובעת את עו"ד גיא אופיר שאיים לפרסם את פרטיה האישיים, מאחר שלדבריו הרשת החברתית איננה מפרסמת פרטים ליצירת קשר עם הנהלת החברה בארץ.
- ארגון העיתונאים הפלסטיני טוען כי ישראל מחזיקה 20 עיתונאים פלסטינים במעצר או במעצר מנהלי.

יוני 2015

- ראש הממשלה ושר התקשורת נתניהו ממנה את השר בלי תיק אופיר אקוניס לשר הממונה על רשות השידור והרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו.
- הרשות הפלסטינית משיקה את ערוץ הטלוויזיה בלוויין F48 המיועד לערביי ישראל, המופק בנצרת ומשודר מרמאללה.
- אורי מרק הוא ראש מערכת החדשות של 'הארץ' במקום נעה לנדאו.
- תקציב ההקמה של תאגיד השידור שיחליף את רשות השידור: 360 מיליון שקלים.
- העיתונאי נדב פרי עוזב את חדשות ערוץ 10 ומצטרף למטהו של איל ההון יצחק תשובה.
- הרשות השנייה מעניקה רישיון שידורים לערוץ 10 ל-15 שנה.
- נפטר אורי כהן-אהרונוב, כתב המשטרה הוותיק של ערוץ 1.
- המגזין הדתי הראשון לגברים "קידוש" יוצא לאור.
- "ישראל היום" מחולק חיים במרכולי "מגה" במקום "ישראל פוסט".
- האוצר מעביר לרשות השידור 188 מיליון שקלים בתמורה לפרישת עובדים ופינוי קרקעות.

יולי 2015

- השר לביטחון פנים גלעד ארדן מפרסם צו האוסר על פעילות הערוץ הפלסטיני F48 בתחומי ישראל.
- מו"ל עיתון "הארץ" עמוס שוקן תובע חצי מיליון שקלים מהעיתונאי יואב יצחק, על שפרסם באתר News1 כי שוקן נסחט בידי עו"ד רונאל פישר. מאוחר יותר נענה בית המשפט לבקשת שוקן לאסור את פרסום כתב ההגנה של יצחק.
- מנכ"ל הוט אילן צחי פורש מתפקידו לאחר חצי שנה. מחליפתו: טל גרנות-גולדשטיין.
- המועצה לשידורי כבלים ולוויין אוסרת על ערוץ 20 לשדר מבזקי חדשות.
- מועצת הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו מאשרת לתחנת הרדיו בערבית א-שאמס לשדר ביום כיפור.
- מנכ"ל רשות השידור בפירוק יונה וייזנטל מתפטר.
- ועדה ציבורית בראשותה של השופטת בדימוס דורית ביניש תגיש המלצות להתאמת חוקי תעמולת הבחירות לכנסת למציאות התקשורתית המשתנה.

אוגוסט 2015

- אלוף משנה אריאלה בן-אברהם נכנסת לתפקידה כצנזורית הצבאית הראשית, במקום תת אלוף סימה וקנין-גיל, שכיהנה כצנזורית הראשית מאז 2005.
- קשת, רשת וערוץ 10 מזהירים: גופים בין לאומים הפועלים בתחום הווידיאו בישראל מביאים לקריסת שוק הטלוויזיה.
- האוצר מציע קיצוץ של 24% בתקציב הטלוויזיה החינוכית
- תכנית ריאליטי ראשונה בסגנון מסורתי: "פייטן נולד" בערוץ 10.
- כנס מחאה בתל-אביב בעקבות סעיף בהצעת חוק שיאפשר פיטורי 1,580 עובדי רשות השידור. הסעיף בוטל בהסכמה בין הממשלה להסתדרות.

ספטמבר 2015

- הכנסת מאשרת את התיקונים לחוק השידור הציבורי הישראלי, שעל פיו אמורה רשות השידור להיסגר ב-31 במרץ 2016, עם הקמת גוף שידור חדש שייקרא "תאגיד השידור הישראלי".
- אות הוקרה לעיתונאית הדס שטייף על מלחמתה בהטרדות מיניות.
- ח"כ שרון גל מתפטר מהכנסת וחוזר לטלוויזיה.
- הוועדה לאסדרת הרגולציה בשידורים המסחריים בראשות פרופ' עמית שכטר ממליצה על הקמת רשות תקשורת לאומית, הקלת הרגולציה על השידורים המסחריים והקלות למתחרים חדשים לטלוויזיה באינטרנט.
- נפטר איש התקשורת וחתי פרס ישראל מוטי קירשנבאום.
- השר אופיר אקוניס מתפטר כשר הממונה על רשות השידור והרשות השנייה.
- קצין צה"ל מושעה מתפקידו לאחר פרסום סרטון שבו נראים חיילים מפעילים כוח ושוברים מצלמה של צוות עיתונאים צרפתי.

אוקטובר 2015

- יותר מ-200 אלף שיחות הסתה ואלומות בפייסבוק, ועלייה של 300 אחוזים בקריאות לאלומות פיזית, על פי "דוח השנאה" החודשי של קרן ברל כצנלסון בשיתוף עם חברת המחקר Vigo.
- שרת התרבות מירי רגב תובעת ממפקד גלי צה"ל ירון דקל לשנות את תמהיל השירים בגלגלצ ולהשמיע יותר מוזיקה ישראלית-מזרחית.
- דליה דורנר נבחרת לכהונה נוספת כנשיאת מועצת העתונות.
- עתירה לבג"צ: לחייב את פייסבוק העולמית לספק מען לפניית הציבור בישראל.
- יישומון חדש של רשות השידור מאפשר האזנה לקול ישראל ולתכניות מוקלטות.
- ח"כ אורן חזן מגיש תביעה נגד העיתונאי עמית סגל על הכתבה על פעילות חזן בבולגריה.

- עלייה של 40% במספר התלונות של צופים ומאזינים לרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו בשנת 2014, כך עולה מדוח פניות הציבור שמפרסמת הרשות. כ-40% מהתלונות נמצאו מוצדקות.
- ברי בר-ציון – מנהל מיוחד של רשות השידור בפירוק; שמעון אלקבץ – מנהל הרדיו והעורך הראשי של הרשות בפירוק.
- משה ליכטמן מ"גלובס" זוכה באות אביר השלטון.
- מאות מעובדי רשות השידור פרשו במסגרת הסכם פרישה מרצון.
- הכנסת תקיים מכרז חדש להפעלת ערוץ הכנסת, שהופעל במשך עשרות שנים על ידי חברת החדשות של ערוץ 2.
- אות אומ"ץ לתחקירן מרדכי גילת וצוותו בישראל היום, לתכנית "הכול כלול" וללוסי אהריש.
- אגודת כתבי החוץ בישראל מוחה על הפעלת כוח בידי אנשי משמר הגבול נגד צוותי עיתונאים שסיקרו עימות בין פלסטינים לישראלים ליד רמאללה.

נובמבר 2015

- השדולה למען הבטחת חופש הביטוי והעיתונות, שהוקמה ביוזמת ח"כ קסניה סבטלובה (המחנה הציוני), מתכנסת לראשונה ומביעה דאגה מניסיונות רשויות השלטון לשלוט בתקשורת.
- ראש הממשלה נתניהו מעכב את מינויו של ד"ר רן ברץ ראש מערך ההסברה הלאומי לאחר שהתברר שהאשים בפייסבוק את הנשיא אובמה באנטישמיות.
- שר הביטחון משה יעלון מתנגד להתערבותה של שרת התרבות בנהלי השידור בגלגלצ.
- פרסי מפעל חיים בכנס אילת לעיתונאות לסימה קדמון מ"ידיעות אחרונות" ולאהוד גרף מגלי צה"ל. פרסים גם לצוות "בחצי היום" ברשת ב, אסתי פרז ואורית ברקאי, לשי ודורר מ"רדיו ללא הפסקה 103FM" ולתכנית "ערב ים-תיכוני" בהגשת אלי כהן (אליקו) בתחנת הרדיו "לב המדינה 91FM".
- פרס מפעל חיים לרם לוי בתחרות הקולנוע הדוקומנטרי.
- מדד הדמוקרטיה הישראלית: עלייה קלה באמון הציבור בתקשורת – 35.7% בהשוואה ל-29.7% ב-2014.
- מנהלת חטיבת החדשות בערוץ 1 איילה חסון עוברת לערוץ 10.
- נפטר מנכ"ל ערוץ 9 לשעבר, ליאוניד בלחמן.
- ח"כים ועולים מתריעים בוועדת העלייה והקליטה של הכנסת על הפגיעה בשידורי קול ישראל ברוסית, אמהרית ובשפות נוספות, בשל צמצום ניכר בכוח האדם לקראת פירוק רשות השידור.
- מבוטל "סעיף ההשתקה" האוסר הבעת דעה של מגישים בחוק תאגיד השידור החדש.
- פוסט של הכתבת רחלי רוטנר על הטרדה מינית מצד ינון מגל מוביל להתפטרותו מהכנסת.

- עמותת אעלאם מוחה על פיטורי 46 עיתונאים ערבים מארבעה אמצעי תקשורת שנסגרו בעקבות ההכרזה על הפלג הצפוני של התנועה האיסלאמית כארגון בלתי חוקי.

דצמבר 2015

- ידיעות אחרונות משיק יישומון של מהדורת העיתון ומוספיו.
- כתב ערוץ 10 גיא לרר זומן לחקירה במשטרה לאחר שפרסם ידיעה עיתונאית, בחשד ל"פרסום חומרי חקירה אסורים".
- צמצוצים במערכת "גלובס": יפוטרו עובדים וייסגרו מוספים.
- סיכום השנה בחיפושים בגוגל ישראל: "אלנבי 40" והח"כ הפורש ינון מגל בראש הרשימה.
- פרס סוקולוב לקרן נויבך, אילנה דיין, עמוס הראל וגידי ויץ.
- "אוי קלט" העיתון הוותיק בשפה ההונגרית, יוצא בפעם האחרונה כשבועון, ובעליו הנוכחי ג'ורג' אדרי מתכנן להמשיך את הופעתו כירחון.

סוגיות מפתח בשיח הציבורי בישראל: תקשורת מול דעת קהל

פרק חמישי מתוך הדוח השנתי: התקשורת בישראל 2015. סדרי יום, שימושים ומגמות

שחר גור, מנהל יפעת מחקרי מדיה

האם התקשורת שמאלנית? האם היא משקפת את דעת הקהל? ומה חושב עליה הציבור הרחב?

יפעת מחקרי מדיה ערכה מחקר ראשון מסוגו ובו ניסיון לבחון את מידת ההתאמה בין הסיקור התקשורתי לדעת הקהל בישראל בסוגיות מפתח בשיח הציבורי בשנת 2015. אנחנו מוצפים בסקרים הבוחנים את עמדות הציבור, בעיקר בסוגיות פוליטיות, אך כחוקרי תקשורת לקחנו על עצמנו את האתגר לבחון את הקשר בין אופי השיח שאליו אנו נחשפים בתקשורת לבין עמדות אלה. אתגר זה מגיע על רקע הפיכתה של עמדת התקשורת לסוגיה בפני עצמה בשנה האחרונה, והיותה מוקד למתקפה בזמן קמפיין הבחירות ואחריו. המחקר הנוכחי מרחיב את היריעה של בחינת הסיקור התקשורתי ומתייחס לצד הסוגיה הפוליטית-מדינית המרכזית גם לנושאים כלכליים ואזרחיים מתוך רצון לשקף באופן רחב ומהימן את עמדת התקשורת במגוון נושאים.

המחקר מבוסס על שילוב אינטגרטיבי של שני אפיקי מידע:

- ניתוח השיח התקשורתי בתקשורת הארצית המובילה בישראל בשנת 2015.
- ניתוח נתוני סקרי דעת קהל מיוחדש אוקטובר (שנערכו עבור יפעת מחקרי מדיה על ידי מכון מידע שיווקי).

במחקר נבחנו שלוש סוגיות מפתח שנויות במחלוקת בשיח הציבורי בישראל בשנה האחרונה

- שאלת החתירה להסדר מדיני עם הפלסטינים (מדיני).
- שאלת עצמאותו של בית המשפט העליון (אזרחי).
- מידת המעורבות הממשלתית בכלכלה ובמשק (כלכלי).

ניתוח השיח התקשורתי נערך בעזרת דגימה מייצגת של כתבות בכל נושא בחודשים ינואר-ספטמבר 2015 בששת העיתונים היומיים הארציים, האתרים וואלה ו-YNET, ערוצי הטלוויזיה 1, 2, ו-10 ותחנות הרדיו גל"צ ורשת ב. בכל כתבה נבחנה העמדה המוצגת ביחס לסוגיה תוך התחשבות במיקומה במדיה, גודל האיטם ובלטות הנושא בתוכו. בכל סוגיה נותח מדגם של 50% מהכתבות בנושא (בסך הכול נותחו כ-3000 כתבות). בסוגיה המדינית נותחו הכתבות שבהן אוזכר המשא ומתן המדיני או הופיע כל אזכור שהוא של הפלסטינים (גם בהקשרים ביטחוניים ולא מדיניים). בסוגיה האזרחית נותחו הכתבות שבהן אוזכר בית המשפט העליון או אחד משופטיו בצורה בולטת באיטם. בסוגיה הכלכלית נותחו הכתבות שעוסקות ברפורמות, מעורבות ממשלתית, הפרטה, או רגולציה על סוגיה השונים. לאחר הדגימה, נערך ניתוח של הכתבות על ידי שני אנליסטים, שכל אחד מהם ניתח שתי סוגיות תוך התייעצות הדדית ופיקוח של מנהל מחלקת המחקר.

הסוגיה המדינית: חתירה להסדר עם הפלסטינים

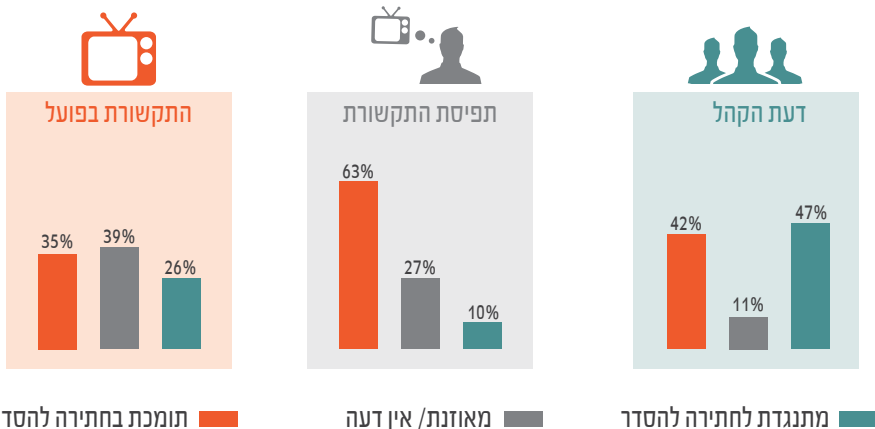
בתחום המדיני, בחרנו לבחון את שאלת החתירה להסדר מדיני עם הפלסטינים כמייצגת עמדה מדינית באופן משמעותי. חשוב לזכור כי במהלך השנה לא התקיים משא ומתן מדיני והסוגיה הפלסטינית עלתה לראש סדר היום רק בחודש ספטמבר סביב נאומו נתניהו ואבו-מאזן באו"ם ותחילת גל הטרור. על כן עשוי להיות פער מובנה בין ניתוח השיח התקשורתי שנערך לאורך השנה לבין דעת הקהל שנמדדה בחודש אוקטובר. בסקר שערכנו בנושא נשאלו שתי שאלות:

- מה העמדה האישית בנושא (תומך או מתנגד לחתירה להסדר מדיני עם הפלסטינים)?
- מה תפיסת עמדת התקשורת בנושא (תומכת, מתנגדת או מאוזנת)?

הממצאים מעידים על נטייה ציבורית קלה להתנגדות לחתירה להסדר מדיני (47% מתנגדים או מול 42% תומכים, הגרף הימני). לעומת זאת, כאשר נשאל לגבי אופן הסיקור של התקשורת את הנושא, הציבור מצביע על הטוה חזקה מאוד שמאלה לכיוון תמיכה בחתירה להסדר (10% בלבד מצביעים על נטייה להתנגדות אל מול 63% המצביעים על נטייה לתמיכה, הגרף האמצעי).

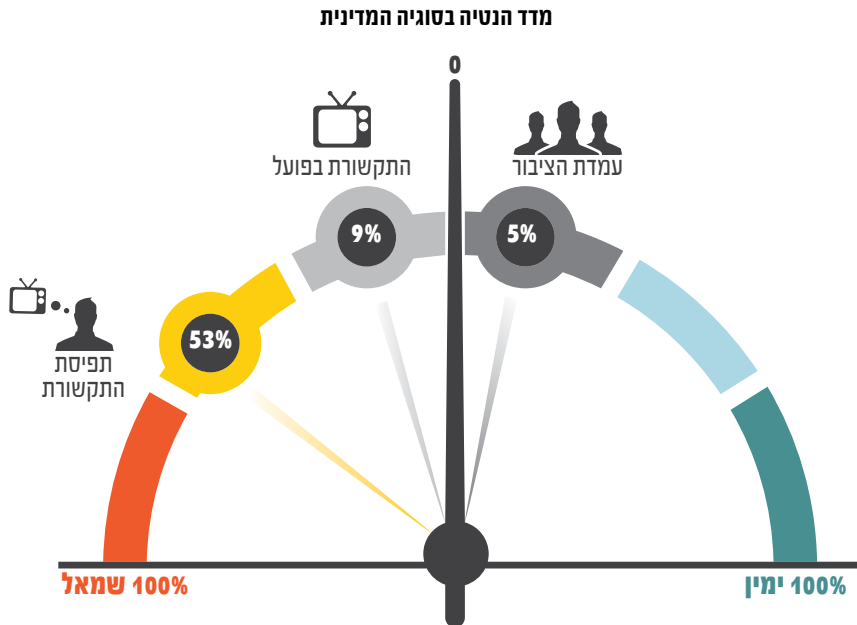
כאמור, סקרי דעת הקהל נועדו להשוואה לעמדת התקשורת בפועל, כפי שהיא עולה מניתוח השיח התקשורתי בנושא יחסי ישראל והפלסטינים מתחילת השנה. כל אייטם נותח על פי נטייתו לקדם או להתנגד לחתירה ישראלית להסדר מדיני. נתח נרחב מהסיקור (39%, הגרף השמאלי) היה מאוזן בשאלה זו ללא תמיכה מובהקת באחד הצדדים. 35% מהסיקור מפגין תמיכה בהסדר אל מול 26% המביעים נטייה להתנגדות.

הסוגיה המדינית: חתירה להסדר מדיני עם הפלסטינים

כדי לסכם את הממצאים לתמונה אינטגרטיבית, חישבנו את מדד הנטייה, ימינה או שמאלה באחוזים, של כל אחת מנקודות המבט שנבחנו בהפחתת שיעור התמיכה מההתנגדות. מדד הנטייה מראה שדעת הקהל נוטה ימינה ב-5%, תפיסת התקשורת בעיני הציבור נוטה שמאלה ב-35% ובפועל הסיקור התקשורתי נוטה שמאלה ב-9%.

- על כן, ניתוח הסוגיה המדינית מעיד כי :
- דעת הקהל בישראל ביחס לצורך לחתור להסדר עם הפלסטינים נוטה במעט ימינה להתנגדות.
 - תפיסת התקשורת בעיני הציבור קיצונית מאוד לכיוון השמאל אף על פי שבפועל היא בעלת נטייה קלה בלבד.
 - הפער בין דעת הקהל לאופי הסיקור קטן יותר מהפער בין תפיסת התקשורת לנטייתה בפועל.
 - עמדות הציבור והתקשורת קרובות אלה לאלה הרבה יותר ממה שמקובל להעריך.

הסוגיה האזרחית: מעמד בית המשפט העליון

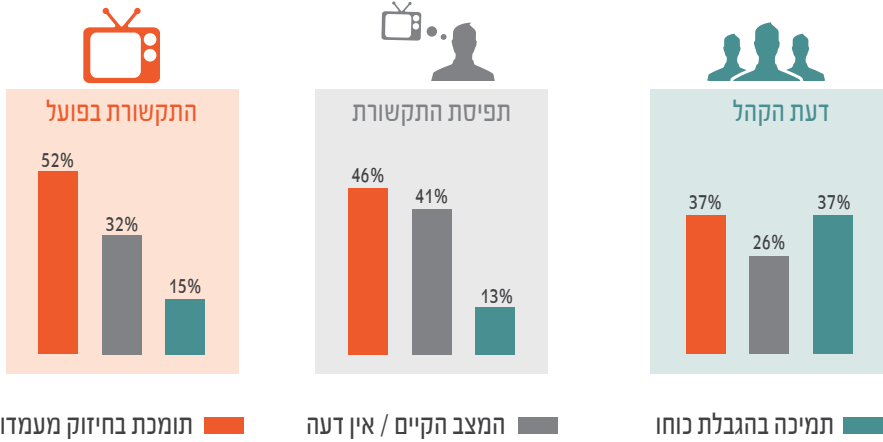
בתחום האזרחי נבחנו עמדת הציבור והתקשורת בנושא מעמדו של בית המשפט העליון, סוגיה שזכתה להד ציבורי נרחב במהלך קמפיין הבחירות וכהונת הממשלה הנוכחית.

בדומה לסוגיה המדינית, הסקר בחן שתי שאלות :

- מה העמדה האישית בנושא (תומך בחיזוק מעמדו או הגבלת כוחו של העליון)?
- מה תפיסת עמדת התקשורת בנושא (תומכת בחיזוק, הגבלה או מאוזנת)?

הממצאים מעידים כי דעת הקהל חצויה לגמרי בשאלת מעמדו של בית המשפט העליון (37% לכל צד, הגרף הימני). לעומת זאת, הציבור תופס את התקשורת בעיקר כתומכת בחיזוק מעמדו של בית המשפט העליון (46% מול 13% כתומכת בהגבלת כוחו, הגרף האמצעי). ניתוח השיח התקשורתי שערכנו על כתבות בנושא מתחילת השנה מעיד כי 52% מהסיקור נוטה לתמיכה בחיזוק מעמדו של בית המשפט העליון, 32% מהשיח מאוזן ביחס לסוגיה ו-15% בלבד ממנו תומך בהגבלת כוחו של העליון על רקע אי הסכמה עם פסיקותיו ויוזמות החקיקה המוצעות על ידי מפלגות הימין.

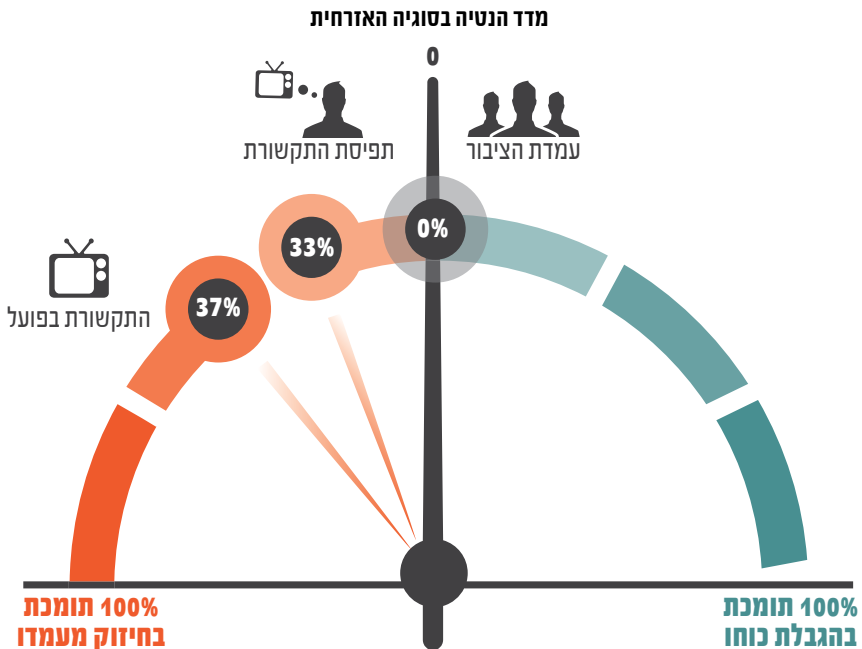
הסוגיה האזרחית: מעמדו של בית המשפט העליון

כאשר משלבים את תוצאות שלושת הממצאים ומחשבים את מדד הנטייה מתקבלת התוצאה הזאת: דעת הקהל נמצאת באיזון מוחלט ללא נטייה, תפיסת התקשורת בעיני הציבור נוטה שמאלה – 33% והתקשורת בפועל נוטה שמאלה – 37%.

על כן, ניתוח הסוגיה האזרחית מעיד כי:

- הציבור מאוזן וחצוי לחלוטין בעמדתו בנושא מעמדו של בית המשפט העליון
- התקשורת מגוננת על בית המשפט העליון ותומכת בחיזוק מעמדו באופן ברור
- תפיסת התקשורת בעיני הציבור במקרה זה תואמת את המציאות

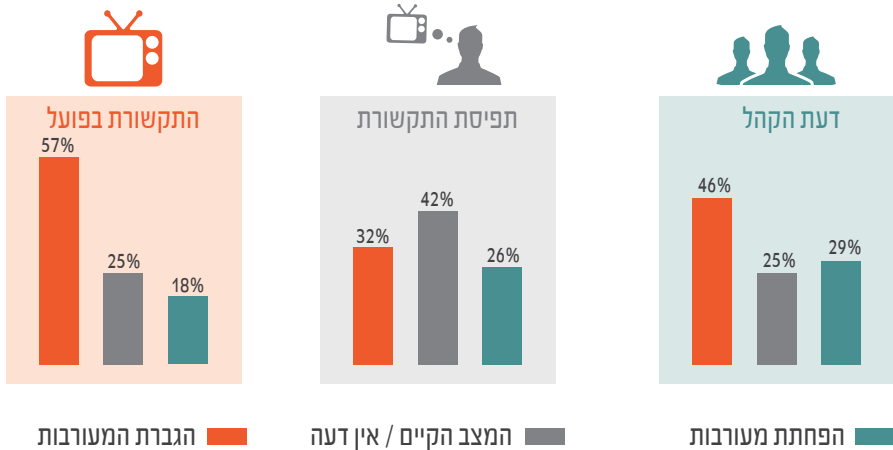

הסוגיה הכלכלית: מעורבות הממשלה במשק

התחום הכלכלי שונה מכיוון שתפיסת הימין-שמאל בישראל מדינית באופייה ועל כן היה חשוב לבחון את הנושא הכלכלי ולראות אם גם בו נמצא ביטוי לקוטביות של השיח הציבורי. בחרנו להתמקד בשאלת ימין-שמאל כלכלית קלאסית: מה מידת המעורבות הממשלתית במגזר הפרטי, וספציפית יותר מה מידת התמיכה בהגברת המעורבות (שמאל כלכלי) מול התמיכה בהפחתתה (ימין כלכלי). על כן, בדומה לסוגיות האחרות, נבחנו דעת הקהל ביחס לסוגיה וגם תפיסת התקשורת ועמדתה בסיקור הנושא.

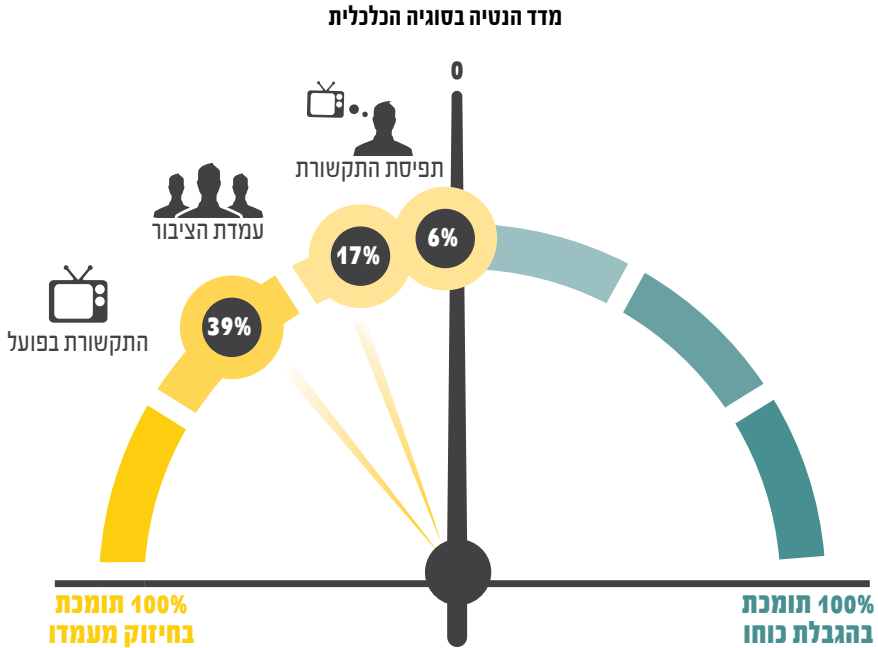
הממצאים מעידים על תמיכה ציבורית בהגברת המעורבות הממשלתית (46% מול 29%, הגרף הימני) באמצעים כמו אכיפה, רגולציה ופיקוח. תפיסת התקשורת בנושא זה אינה ברורה (הגרף האמצעי) ורבים מהמשיבים לא ידעו כיצד לאפינה, עדות לאי זיהוי הנושא עם ציר השמאל-ימין. בחינת השיח התקשורתי בנושא המעורבות הממשלתית מציג תמיכה ברורה בהגברת המעורבות במגזר הפרטי (57% מול 18% מהסיקור המקדם הפחתת מעורבות, הגרף השמאלי) וגם בבחינת המעורבות במגזר הציבורי התוצאות דומות.

הסוגיה הכלכלית: מידת המעורבות הממשלתית בכלכלה

מדד הנטייה בסוגיה הכלכלית מציג את התוצאה הזאת: דעת הקהל נוטה שמאלה – 17%, תפיסת התקשורת נוטה שמאלה – 6% והתקשורת בפועל נוטה שמאלה – 39%. ניתוח הסוגיה הכלכלית מעיד כי:

- בנושא זה דעת הקהל והשיח התקשורתי נוטים לאותו הכיוון.
- אין זיהוי ממשי של ימין ושמאל כלכלי בישראל.
- ישנו בלבול לגבי תפיסת התקשורת והאגינדה שלה בנושא.

סיכום

- בסוגיה המדינית התקשורת איננה שמאלנית כפי שהיא נתפסת בעיני רבים בציבור ואינה דוחפת להסדר בכוח. נתח מרכזי מהסיקור הוא מאוזן והנטייה שמאלה קלה בלבד. ניכרת זהירות בתמיכה מופגנת בהסדר בסיקור התקשורת, ייתכן שזהירות זו מקורה במודעות גבוהה בקרב כתבים ועורכים לפער בינם לבין הציבור וניסיון לרכך את התנגדותם של קוראים רבים.
- התקשורת מגוננת על מערכת המשפט באופן ברור ומובהק. נראה כי התקשורת חשה אף היא כנתונה במתקפה ומבינה שאם תאפשר הגבלה של בית המשפט העליון היא עשויה להיות המטרה הבאה בתור.
- בסוגיה הכלכלית של מידת המעורבות הממשלתית בכלכלה התקשורת והציבור נמצאים באותו צד. עם זאת, מכיוון שאין זיהוי ממשי של שמאל וימין כלכליים בישראל, התקשורת אינה מרוויחה בשל כך נקודות זכות מהציבור שאף מתקשה להבין את האגינדה הכלכלית שלה.
- השפעתה של התקשורת על דעת הקהל מוכרת ממחקרים שונים אך המחקר מציע שהתקשורת מושפעת לא פחות בחזרה. אמנם אי אפשר לטעון לקשר סיבתי במגבלות המחקר הנוכחי, אך לתחושתנו ניכרת נהייה של התקשורת אחרי דעת הקהל ואנו צופים שמחקר המשך יראה זאת בתזוזת המחוג בהתאם. מחד גיסא, אפשר לטעון כי מגמה זו הכרחית בשל אתגריה הכלכליים של התקשורת וניסיונה לשרוד, אך מנגד חשוב להציב מראה מול תהליך זה, כי היסחפות מוגזמת של התקשורת בניסיון לרצות את הציבור עשויה לחטוא לעצם תפקידה ולכרות בהדרגה את הענף שעליו היא יושבת.